

Regiony v souvislostech

Charakteristika předmětu

Vzdělávací předmět Regiony v souvislostech vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia a propojuje vzdělávací oblasti Člověk a příroda a Člověk a společnost. V předmětu dochází k integraci vzdělávacích oborů Geografie a Dějepis. Tento vzdělávací obsah je doplněn některými dílčími výstupy z oborů Člověk a svět práce (Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice) a Výchova ke zdraví – (Ochrana člověka za mimořádných událostí). Cílem předmětu je prohloubení znalostí z obou oborů v širších souvislostech, především by měl přispět k chápání historických problémů, jevů a událostí v geografických souvislostech v rámci místního regionu. Předmět je určen žákům prvního a druhého ročníku čtyřletého gymnázia s částečnou výukou v anglickém jazyce. Časová dotace předmětu je určena učebním plánem oboru uvedeným v kapitole 4. Do výuky jsou zařazeny geografické i historické exkurze a badatelská činnost studentů zaměřená na hlubší poznání místního regionu.

Tento předmět je vyučován v **anglickém jazyce**.

Historická část

Historická část předmětu Regiony v souvislostech vychází z nutnosti více přiblížit praktickou historii běžnému životu žáků v prostoru i času, který jim není příliš vzdálený a cizí. Je zaměřena na získání základního přehledu o vývoji plzeňského regionu prostřednictvím vybraných kapitol = událostí, považuje za účelné seznamovat žáky s tzv. „malou“ historií, tedy s tím, jak se „velké“ dějinné události regionu odrážely v každodenním životě jednotlivců, rodin, institucí, ale třeba i národnostních menšin. K tomu využívá v poslední době stále aktuálnější metodu zkoumání orální historie, která předpokládá určitou část práce žáků v jejich volném čase přímo v „terénu“. Protože jistou část vzdělávání této části předmětu tvoří samostatná práce, předmět klade důraz na postupné zvládnutí dovedností, které žákům umožní zpracovat kvalitní odbornou práci.

Cílem této části předmětu je spoluutvářet všeobecný přehled žáků o společensko–historickém vývoji české společnosti Plzeňska prostřednictvím „vybraných kapitol“ období od první světové války do současnosti na území regionu. Tento přehled zčásti získaný vlastní badatelskou prací vedle dalšími formami přiblíženého historického poznání mimo jiné pomůže žákům upevnit si respekt k odlišným kulturním hodnotám různých komunit a k jejich toleranci. Umožnit žákům pochopení tzv. malých dějin (dějiny jedince, rodiny, instituce) na pozadí významných událostí 20. a 21. století v regionu Plzeňska. Seznámit žáky teoreticky i prakticky s etapami historikovy práce (práce s literaturou a prameny, analýza a syntéza poznatků, sepsání odborné práce). Vytvořit podmínky a umožnit žákům jejich vlastní historickou práci přímo v „terénu“.

Geografická část

Zeměpisná část předmětu Regiony v souvislostech přibližuje žákům sociální aspekty geografie a jejich návaznost na demografii, historii, či politologii. Žáci získávají vhled do souvislostí geografie s ostatními vzdělávacími obory. Terénní činností se prohlubují jejich znalosti místního regionu.

Uplatňované metody a formy práce v předmětu Regiony v souvislostech

- Frontální vyučování při teoretickém zvládnutí základních metod výzkumné práce.
- Projektové vyučování k hledání a nacházení souvislostí jednotlivých částí předmětu Regiony v souvislostech.
- Týmová práce žáků i vyučujících při zpracovávání vybraných projektů badatelské činnosti.
- Týmová nebo skupinová práce žáků při formulování výsledků badatelské činnosti a její oponentuře.
- Využití všech možností diskuse a polemiky při práci s kritickým hodnocením vhodných dostupných dokumentů vztahujícím se k jednotlivým obdobím.
- Nezbytné tandemové vyučování k propojení souvislostí předmětu Regiony v souvislostech.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- Rozvíjí u žáků smysl pro zodpovědnost (příprava na výuku, shromažďování materiálů) a pracovní i studijní návyky (práce s odborným textem, výtah, výpisky, citace atd.), a tím u nich utváří schopnost využívat jako zdroj informací různé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru

Regiony v souvislostech

- Nabízí žákům aktivní formy výuky zadáváním dílčích úloh, referátů nebo anotací, při jejichž řešení nebo tvorbě žáci vyhledávají, zpracovávají, třídí a hodnotí informace z širších informačních zdrojů jako např. učebnic, pracovních listů, map, tabulek, grafů, obrázků, knih, filmů, časopisů, internetu, denního tisku, televize

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- Klade důraz na pozitivní motivaci, používá vhodné učební pomůcky a audiovizuální techniku, předkládá žákům dostatek informačních zdrojů (učebnice a pracovní texty).
- Zprostředkuje žákům návštěvu institucí, kde se historické prameny uchovávají a zpřístupňují bádání.
- Pracuje s historickými prameny a jejich edicemi.
- Vede žáky k odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase.
- Na zeměpisné vycházce nebo exkurzi předkládá učitel žákům úkoly a otázky, které propojují teoretické poznatky s praxí
- Navozuje problémové situace – vede žáky k řešení problémů formou diskuse, k obhajování a prezentaci vlastních názorů, ke vhodné argumentaci a k osvojení si schopnosti respektovat postoje ostatních
- Vede žáky ke kritickému a objektivnímu zhodnocení vstupních informací a vyhledávání dalších klíčových informací při použití všech dostupných zdrojů, hledání různých variant.
- Při práci s prameny podněcuje žáky k vytváření hypotéz a jejich ověřování.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- Pomáhá žákům rozvíjet jejich vyjadřovací schopnosti – ústní i písemné, dbá na kultivovaný projev, na jasné formulace, věcnost a přesnost
- Vytváří prostor pro vyjadřování vlastních myšlenek, názorů a postojů žáků, učí žáky také naslouchat a vhodně reagovat.
- Nabízí žákům různé způsoby komunikace, zdůrazňuje vyvážené použití všech druhů komunikace, vede žáky k racionálnímu využívání ICT jako komunikačního nástroje.
- Podněcuje žáky k rozlišování různých typů textů, záznamů, obrazů a jiných komunikačních prostředků.
- Vede žáky k porozumění a používání odborného jazyka, k symbolickému vyjádření informací různého typu.
- Požaduje po žácích vhodný způsob prezentace vlastní práce před známým i neznámým publikem.
- Učí žáky zvládnout základní strategie orální historie

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- Vede žáka k uplatňování vhodných prostředků komunikace, k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů
- Vede žáka k praktické obhajobě vlastních postojů a k přiměřené obhajobě jeho vlastních práv
- Vede žáka k utváření vědomí vlastní identity i k respektu identity druhých lidí
- učitel navrhuje, organizuje úlohy nebo projekty, které vyžadují práci žáků v různě velkých skupinách, podílí se tak na vytváření týmové spolupráce a přispívá k rozvoji dovedností, které žáci uplatní v budoucím profesionálním životě (zejména se jedná o spoluodpovědnost za výsledek týmu, komunikace s členy týmu, schopnost vyjádřit vlastní názor v týmu, vytvořit konstruktivní atmosféru v týmu)

Kompetence občanské

Učitel:

- Vede žáka k rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa, regionu, rodiny.
- Vede žáka k rozvíjení zájmu o současnost a minulost cizích národů a jejich regionů, a to s kritickým pohledem na případné předsudky.
- předkládá informace z oblasti geografie obyvatelstva, demografie a aktuálního dění, na jejichž základě si žák uvědomuje a respektuje kulturní, sociální a náboženskou různorodost lidské populace a odmítá xenofobní nebo rasistické názory
- v politické geografii a souvisejícím učivu zdůrazňuje učitel principy demokracie a jejich přednosti oproti jiným formám vlády

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- Rozvíjí u žáka smysl pro zodpovědnost (příprava na výuku, shromažďování materiálů) a pracovní i studijní návyky (práce s odborným textem, výtah, výpisky, citace atd.).
- U žáka utváří schopnost využívat jako zdroj informací různé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru.

Regiony v souvislostech

- Předkládá informace z náplně učiva zeměpisu o struktuře ekonomiky světa, o způsobech měřitelnosti rozvoje ekonomik světa, o současném a budoucím vývoji hospodářství světa i České republiky, které umožní žákům vytvořit si základní představu o jejich dalším vzdělávání, případně profesi
- kontrolou a hodnocením úkolů a dovedností rozvíjí schopnost objektivního sebehodnocení žáků a vede je k pečlivé a systematické práci

Regiony v souvislostech

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky	
Geografie – Sociální prostředí	Analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa	Ozřejmí problematiku stárnutí populace, vyvodí dopady na světovou ekonomiku.	obyvatelstvo základní charakteristiky	VMEGS – <i>globální problémy, jejich příčiny a důsledky</i>		
		Rozliší a pojmenuje hlavní rasové, jazykové a náboženské skupiny.	biologické a kulturní znaky			
		Graficky znázorní vývoj počtu obyvatelstva, doplní historickými a ekonomickými souvislostmi, komentuje vývoj počtu obyvatelstva ve vybraných regionech světa.	vývoj počtu obyvatelstva			
		vnímá problematiku rasismu, xenofobie a dalších projevů etnické či náboženské nesnášenlivosti.	Problémy rasismu, nesnášenlivosti, diskriminace apod.		MKV – <i>základní problémy sociokulturních rozdílů</i>	
	Identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení.	Analyzuje rozdíly života ve městech na venkově.	sídla a sídelní osídlení, město, obec, sídelní struktura a vývoj sídel			
		Zhodnotí funkce sídel, měst a vesnic.	funkce sídel			
		Objasní příčiny vysoké míry urbanizace.	strategický a územní plán			
		Lokalizuje na mapě oblasti s nejvyšší koncentrací obyvatelstva, odůvodní.	rozmístění obyvatelstva			
	Zhodnotí na příkladech světové hospodářství jako otevřený dynamický systém s určitými složkami, strukturou a funkcemi a zohlední faktory územního rozmístění hospodářských aktivit. Vymezí jádrové a periferní oblasti světa	Vysvětlí vzájemnou provázanost světového hospodářství.	Světové hospodářství – sektorové členění, lokalizační faktory		VMEGS – <i>globalizační a rozvojové procesy</i>	
		Objasní základní principy politiky hospodářství ve světě i v ČR.				
		Rozlišuje rozdílné faktory ovlivňující vývoj světového hospodářství v minulosti a v současnosti.				
		Určí odlišnosti jádrových a periferních oblastí.				jádrové a periferní oblasti
	Zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinných a energetických zdrojů	Vysvětlí rozdíly ve struktuře hospodářství v různých částech světa.	geografické aspekty bohatství a chudoby			
		Zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinných a energetických zdrojů	nerovnoměrné rozmístění center rozvoje a důsledky této nerovnoměrnosti	EV – <i>problematika vztahů člověka a životního prostředí</i>		
		Lokalizuje nejdůležitější surovinné oblasti světa.				

Regiony v souvislostech

	Rozliší a porovnává státy světa a jejich mezinárodní integrační uskupení a organizace podle kritérií vzájemné podobnosti a odlišnosti.	Formuluje atributy nezávislého státu.	stát a státní zřízení		
		Rozlišuje formy státní moci a rozdílné uspořádání států, orientuje se v základních pojmech mezinárodní politické geografie.	Geopolitické procesy		
		Objasní vývoj a podobu současné politické mapy světa.			
		Vysvětlí hlavní příčiny vzniku nejvýznamnějších integračních uskupení světa a zhodnotí jejich význam ve světovém hospodářství a ekonomice.	Globalizace	VMEGS – Humanitární pomoc a mezinárodní spolupráce	
		Rozlišuje integrace politické, vojenské, či hospodářské.			
Lokalizuje na politické mapě světa hlavní aktuální geopolitické problémy a změny s přihlédnutím k historickému vývoji.	Vymezi ohniska konfliktů a politické nestability.	Hlavní světová ohniska napětí	VMEGS – globální problémy, jejich příčiny a důsledky		
	Analyzuje etnické a náboženské pozadí konfliktů ve světě.				
Geografie – regiony	Rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi.	Vymezi na mapě jednotlivé makroregiony světa.	Makroregiony světa, jádra, periferie		
		Pozná na základě určených kritérií jednotlivé makroregiony.			
		Rozlišuje na konkrétních územních příkladech mikroregionální, regionální, státní, makroregionální a globální geografickou dimenzi.		VMEGS – žijeme v Evropě	
Geografie – regiony	Vymezi místní region (podle bydliště, školy) na mapě podle zvolených kritérií, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům.	Rozlišuje na příkladech Rokycanska, Plzeňského kraje a ČR mikroregionální, regionální a státní geografickou dimenzi.	Česká republika, Plzeňský kraj, místní region Rokycansko	EV – životní prostředí regionu a ČR	
		Vymezi mikroregion Rokycanska na mapě v rámci okresu, kraje a republiky, zhodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry mikroregionu a jeho vazby k vyšším územním celkům a regionům.			
		Uvede příklady spolupráce obcí v rámci mikroregionů a euroregionů.			
Geografie – regiony	Zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky.	Zhodnotí polohu, přírodní poměry a zdroje České republiky.	ČR – postavení v Evropě, ve světě. Přírodní podmínky, obyvatelstvo, sídla, hospodářství a jeho proměny	EV – životní prostředí regionu a ČR	

Regiony v souvislostech

Geografie – regiony	Lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika.	Lokalizuje na mapách hlavní rozvojová jádra a periferní oblasti České republiky, rozlišuje jejich specifika.	Regiony ČR, jádra, periferie, euroregiony		
Geografie – regiony	Lokalizuje na mapách makroregiony světa, vymezí jejich hranice, zhodnotí jejich přírodní, kulturní, politické a hospodářské vlastnosti a jednotlivé makroregiony vzájemně porovná.	Porovná na základě určených kritérií jednotlivé makroregiony. Charakterizuje jednotlivé makroregiony podle struktury: přírodní podmínky, socioekonomické podmínky, postavení makroregionu ve světě, charakterizuje modelovou oblast makroregionu.	Afrika, Asie, Austrálie, Jižní Amerika, Severní Amerika, Evropa	VMEGS – Žijeme v Evropě	
Moderní dějiny regionu 1914 – 1945	MODERNÍ DOBA I – SITUACE V LETECH 1914–1945 Charakterizuje dvě světové války a jejich konkrétní dopad na našem území, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky.	Pochopí, jak se velké dějinné procesy odrazily v regionálním kontextu. Uvědomí si paměť místa, v němž žije. Pochopí, že dějiny Židů nelze ztotožnit pouze s historií jejich utrpení v průběhu holokaustu.	1. světová válka a její stopy v Plzeňském regionu Vytvoření Velké Plzně Stručná historie židovských komunit na Plzeňsku (Štěnovice, Kasejovice, Spálené Poříčí, Radnice) Postavení židovských komunit v regionu v období 1. republiky	MKV <i>Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého kulturního prostředí</i> <i>Základní problémy sociokulturních rozdílů</i>	
Moderní dějiny regionu 1914 – 1945	Vymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit a dokáže s tímto vším konfrontovat vývoj první československé republiky.	Poznává bohaté kulturní dědictví Židů. Uvědomí si nebezpečí manipulace s míněním lidí. Získá povědomí o tom, že pod pojmem holokaust se skrývají tragické osudy konkrétních lidí.	2. světová válka v Plzni Pronásledování Židů v regionu Plzeňska Koncentrační tábory v regionu (Mirošov, Holýšov) Formy protifašistického odboje a jeho představitelů na území regionu	MedV <i>Role médií v moderních dějinách</i> <i>Účinky mediální produkce a vliv médií</i> <i>Mediální produkty a jejich význam</i>	
Moderní dějiny regionu 1945 – 1968	MODERNÍ DOBA II – SOUDOBÉ DĚJINY Charakterizuje vývoj v ČSR(ČSSR) v období 1945 – 1968, ovlivněný vznikem a vývojem bipolárního světa, jeho vojenskými, politickými a hospodářskými seskupeními, vzájemnými vztahy a konflikty.	Bude schopen zařazovat jednotlivé situace, události a individuální svědectví do historického kontextu „velkých dějin“. Pochopí klíčové momenty vývoje poválečné ČSR na odrazu jednotlivých událostí v regionu Plzeňska. Upevní své povědomí o projevech československé totality, zařadí je do kontextu světového poválečného vývoje.	Spontánní povstání plzeňského obyvatelstva proti německým okupantům Osvobození Plzně a dalších měst regionu Únor 1948 Emigrace Politické procesy 50. let Kolektivizace zemědělství a její podoby (Osek, Kasejovice)	VMEGS <i>Globalizační a rozvojové procesy</i> <i>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</i> <i>Žijeme v Evropě</i> <i>Vzdělávání v Evropě a ve světě</i>	
Moderní dějiny regionu – 1945 – 1968	Vysvětlí základní důsledky vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku na situaci ve ČSSR v letech 1968 – 1989. Porovná a vysvětlí způsob života a	Dokáže porovnat rozdílný vývoj uvnitř regionu ve vztahu k významným událostem. Seznámí se s životními osudy zajímavých osobností regionu v oblasti kultury a sportu.	Demonstrace plzeňského obyvatelstva proti měnové reformě a režimu Pražské jaro 1968 v regionu 21. srpen 1968 – okupace	OSV <i>Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</i>	

Regiony v souvislostech

	chování v nedemokratické ČSSR a ve srovnání s klasickými demokraciemi, popíše cestu našeho státu k sametové revoluci.	Prohloubí své poznatky o problematice protitotalitního boje u nás i ve světě, včetně pochopení informační blokády.	Živá pochodeň (Palach x Hlavatý) Normalizace a její podoby v jednotlivých částech regionu Lidové milice	<i>Sociální komunikace</i> <i>Morálka všedního dne</i> <i>Spolupráce a soutěž</i> <i>Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i>	
Moderní dějiny regionu – soudobé dějiny	Popíše mechanismy a prostředky postupného začlenění ČSR po roce 1989 do demokratických evropských i světových struktur. Vymezí základní problémy našeho soudobého státu a možnosti jeho dalšího vývoje.	Pochopí principy vytváření veřejného mínění v nesvobodné společnosti.	Oficiální kultura x polooficiální kultura (Klub mládeže Dominik) x neoficiální (Dalimil)		
		Vysvětlí roli mladých lidí a studentů v jednotlivých fázích historie regionu.	Sametová revoluce Privatizace		
		Dokáže charakterizovat hospodářská a kulturní specifika regionu Plzeňska v demokratickém státu.	Evropské hlavní město kultury		
Člověk a svět práce – Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice	Na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů	Na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů.			
Výchova ke zdraví – ochrana člověka za mimořádných událostí	Rozhodne, jak se odpovědně chovat při konkrétní mimořádné události				